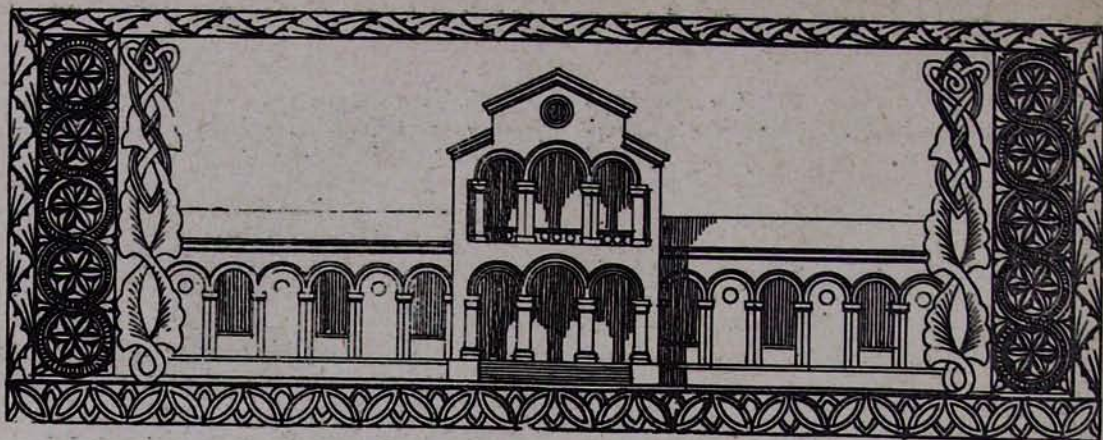

ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅՈՒՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ՃԵՄԱՐԱՆՈՒՄ

Հունիսի 15-ին, շաբաթ, առավոտյան ժամը 12-ին, Հոգևոր Ճեմարանի հանդիսասարահում, Վեհափառ Հայրապետի բարձր նախագահությամբ, տեղի ունեցավ 1962—1963 ուսումնական տարվա ամսվերջի հանդիսությունը:

Հանդիսության ներկա էին Մայր Աթոռի միաբանությունը, Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի և Վերատուգիչ հանձնաժողովի անդամները, Հոգևոր Ճեմարանի դասախոսական կազմը, վանքի պաշտոնեությունը և այլ հրավիրյալներ:

Հայկական ՍՍՌ պետական հիմնի նվազով սկսվում է հանդեսը: Ապա Հոգևոր Ճեմարանի երգչախումբը երգում է «Որբ դարդարեցին» Թարգմանչաց շարականը:

Հոգևոր Ճեմարանի ավագ վերակացու հոգեշնորհ Տ. Գրիգոր վարդապետ Եղիայանը կատարում է հանդիսության բացումը ներածական հակիրճ ճառով:

Այնուհետև, հանդիսության առաջին բաժնում, Հոգևոր Ճեմարանի ուսանողները գործադրում են գեղարվեստական մի ծրագիր՝ բաղկացած խմբերգերից և արտասանություններից:

Ճեմարանի երգչախումբը հաջողությամբ կատարում է «Ջան հայրենիք», «Բլբլուն Ավարայրի» (Մ. Նկավյան), «Լեռների ուսին», «Խնջույքի երգ» խմբերգերը, ղեկավարությամբ հոգեշնորհ Տ. Մեսրոպ վարդապետ Պալյանի, և մի շարք շարականներ հայկական խազազրությամբ:

Ճեմարանի ուսանողներից ոմանք հանգես են գալիս գեղեցիկ արտասանություններով: Միլտոնի «Աղբրս առ լոյսն» (գրաբար) արտասանում է Գ. դասարանի ուսանող Գրիգոր Բունիաթյանը, նույն դասարանից Ղևոնդ Վարդանյանը՝ Եղիշե արքեպիսկոպոս Դուրյանի «Անառակ»-ը: Գ. Լսարանի ուսանող Կարապետ Քիլիջյանը արտասանում է Իսահակյանի «Աբու Լալա Մահարի»-ից յոթերորդ սուրաթը: Ա. դասարանցի Շահեն Բարդումյանը արտասանում է Սիլվա Կապուտիկյանի «Երեանի ձայնը»: Նույն դասարանից Կարապետ Գալստյանը ռուսերեն արտասանում է «Աշունը», իսկ Հովսեփ Հակոբյանը անգլերեն՝ «Դժը մընթ ալ մեյ»-ը:

Ուսանողների մանդոլինիստների խումբը կատարում է մի շարք հայ ժողովրդական երգեր:

Գ. Լսարանի ուսանող, շրջանավարտ Հրայր Գարավերդյանը, հանուն Հոգևոր Ճեմարանի շրջանավարտ Լսարանի ուսանողության, կարդում է որդիական երախտագիտության ջերմ զգացմունքներով բարախուն՝ Վեհափառ Հայրապետին ուղղված հետևյալ ուղերձը.

«Վեհափառ Տեր.

Այսօր այս սուրբ հարկի տակ հավաքված ենք ուրախ հանդիսությամբ փակելու Ս. Էջմիածնի Հոգևոր Ճեմարանի 1962—1963 ուսումնական տարեշրջանը:

Մենք, Հոգևոր Ճեմարանի շրջանավարտ ուսանողներս, պարտք կզգանք Ձերդ Վեհափառության մեր երախտագիտական զգացումները հայտնել՝ մեր նկատմամբ Ձեր

ցույց տված հայրական խնամքին և հոգատարության համար:

Այսօր Հոգևոր ձեռնարանի անդամներին մեջ նոր հունձք բաղվեցավ, հունձք բարի, հունձք կեցուցիչ, անմասն չար, ապականիչ որոմե: Արդարև, այս բարի և խոստումնալից հունձքը արգասիքն է Ձերդ Վեհափառության, ձեռնարանի վերատեսչության և դասախոսական կազմի անձնակեր և անխոնջ աշխատանքին: Դուք, որպես բարի սերմնացան, շրջապատեցիք մեզ գործունեությամբ ու սիրով, հսկեցիք մեր վրա, անցուցիք և մեծցուցիք մեզ, որպեսզի այսօր մենք դառնանք, Ավետարանի խոսքով, «Յուրեան ատոբ ի հասկին»:

Ձեր հայրական հոգածության ներքո, արդարև, Հոգևոր ձեռնարանը եղավ այն դարբնոցը, որն զմեզ հղկեց, զարգացուց հոգեպես, իմացապես և ֆիզիկապես և պատրաստեց մեզ մեր ապագա սուրբ ասպարեզին:

Մեր ուսումնական վեց տարիներու ընթացքին, մենք ականատես վկաները եղանք այն ջերմ հոգածության, զոր Ձերդ Վեհափառությունը ցուցաբերած է ու կցուցաբերե Հոգևոր ձեռնարանի նկատմամբ: Այնքան մոտ կզգաք զայն Ձեր սրտին, որ նույնիսկ Ձեր հայրապետական Գահեն իջնելով, եկաք այստեղ և դասավանդեցիք, սերմանեցիք մեր մատաղ հոգիներուն մեջ Կենաց բանի սերմերը: Ձեր անձնական բարի օրինակով, Դուք Ձեր նկարագրի գրոշմը դրիք մեր հոգեկան և իմացական զարգացման վրա: Կյանքի մեջ մեր սկզբունքները, Վեհափառ Տեր, Ձեր հայրական իմաստուն, փորձառու խրատներն ու պատվիրանները պիտի ըլլան: ՈՐդի հարազատ զննանություն հօրն բերէ»:

Ձեր կրնար մոռնալ նաև մեր վերատեսչու Տ. Հայկազուն արքեպիսկոպոս Աբրահամյանի տարած խնամքն ու հոգատարությունը մեր նկատմամբ: Ան մեր անմիջական հսկիչն էր, միշտ մեր հետ և մեր մեջ: Հուսահատության մեջ մեզի հավատ և ներշնչողը եղավ, նեղության մեջ մեզի խրատատու օգնական եղավ: Կհետաքրքրվի մեր առօրյալով, մեր ներկայով և ապագայով:

Այստեղ մենք չենք կրնար չհիշատակել նաև մեր փոխ-վերականգնող հոգեշնորհ Տ. Գրիգոր վարդապետի և արժանապատիվ Տ. Հովհաննես քահանայի անունները, որոնք հոգատարությամբ և սիրով ստանձնած էին մեր քանոնային հովիվը ըլլալու նվիրական պաշտոնը: Անոնք մասնակից դարձան մեր նվիրություններուն և մեր ուրախություններուն:

Այս հանդիսավոր պահուն, կարելի է արդյոք մոռնալ մեր սիրելի և հարգելի դասախոսները, խումբ մը պատրաստված մշակ-

ներ, գիտակից իրենց պաշտոնին ու կոչման, որոնք հանձն առին զարդարել մեզ իրենց իմացական, բարոյական շնորհներով ու կարողություններով, առատապես բաշխեցին մեզի իրենց գիտելիքներն, սորվեցուցին մեզի հավիտենական ճշմարտություններ և վերջապես հասցուցին մեզ այս ցանկալի հանգրվանին:

Անսահմանորեն երախտապարտ ենք Ձեզի, սիրելի ուսուցիչներ:

Վեհափառ Տեր. Ձեր հայրապետական հովանիին տակ, միշտ կեցցե Ս. Էջմիածինը իր Հոգևոր ձեռնարանով, որպեսզի Ձեր առաջնորդությամբ այս Ս. ձեռնարանը տարվետարի նոր մշակներ պատրաստե Հայ Եկեղեցվո համար, հայ հավատացյալ ժողովուրդի ծառայության համար, մշակներ բարի, մշակներ պարկեշտ և մշակներ ռառանց ամօթոյ:

Թող հավերժ ապրի, կենդանի մնա Ս. Էջմիածինը, քրիստոնյա հայ ժողովուրդի ազգային և կրոնական կյանքի կեդրոնը, ազգային օջախը:

Թույլ տվեք, Վեհափառ Տեր, ի դիմաց Հոգևոր ձեռնարանի ուսանողության, մատչիլ ի համրույր Ձեր օծյալ Ս. Աջույն»:

Հանդիսության երկրորդ բաժնի սկզբում, Հոգևոր ձեռնարանի վերատեսչու գերաշնորհ Տ. Հայկազուն արքեպիսկոպոս Աբրահամյանը կարդում է Հոգևոր ձեռնարանի 1962—1963 ուսումնական տարվա ընդհանուր դրժունեության պատկերը ներկայացնող հետևյալ ղեկուցագիրը.

«Վեհափառ Տեր.

Ս. Էջմիածնի Հոգևոր ձեռնարանը այսօր կը բացվի իր նոր շրջանի 18-րդ ուսումնական տարին:

Հոգևոր ձեռնարանի վերաբացումով, հնադարյան այս սրբաբն հաստատությունը դարձյալ նոր կյանքի կոչվեցավ, որովհետև, ինչպես իմաստունը կըսե, «Տունը մանուկներով է ուրախ»:

Ս. Էջմիածնի դպրոցը դարերու պատմություն ունի: Հին ժամանակներուն, մեր երկրի պատմության տխուր օրերուն, ան հանդիսացած է լուսի և մշակույթի փարոսը, մեր ժողովուրդի և Եկեղեցիի կյանքին մեջ: Ե դարեն սկսած, Ս. Էջմիածնի դպրոցի աշակերտները քալած են շարունակ իրենց ժողովուրդին հետ, հարկ եղած ժամանակ սղոր և զենք բարձրացուցած՝ պաշտպանելու իրենց հայրենիքն ու հավատքը, իսկ խաղաղ ժամանակներու մեջ՝ առկայծող կանթեղի լույսին տակ, նվիրված են մշակութային աշխատանքի:

Այս խորհրդածություններով, մեր մտքին մեջ անգամ մը ևս կկենդանանան լուսապսակ անունները մեր երանելի վարդապետները,

որոնք կազմեցին էջմիածնի դպրոցի աշակերտության հավիտենական ոսկե շղթան:

Վեհափա՛ռ Տեր.

Ս. էջմիածնի մշտավառ ջահը ութը տարիներն ի վեր կգտնվի Ձեր սուրբ ձեռքերում մեջ, որպես նվիրական ավանդ՝ փոխանցված մեր նախնիքներին: Դուք այս հաստատությունը ևս առավել պայծառացուցիք և դրիք իր հոգևոր կոչման և ազգային, ժողովրդանվեր ծառայության ճանապարհի վրա: Մեր ժողովուրդը, մեր եկեղեցին երախտապարտ են նաև Ձեզ այն ջանքերուն համար, որ կթափեք այս դպրոցի պայծառության և նպատակին համար:

Այս կարճ նախաբանեն հետո, թույլ տվեք անցնիլ Հոգևոր ձեմարանի 1962—1963 ուսումնական տարվան գործունեության:

Ա) Շրջանավարտ դասաբան.— Այս տարվան մեր շրջանավարտ Գ լսարանի ուսանողներն են Վառձապուհ Զիհանյան, Կարապետ Քրիշյան, Կայծակ սարկավազ Մահտեսյան, Հրայր Գարավերդյան և Հակոբ Պարոնյան: Առաջին երկուքը լրիվ կերպով հետևած են ձեմարանի վեցամյա դասընթացներուն, իսկ վերջին երեքը՝ երկու տարի առաջ ընդունվեցան ձեմարան: Մարտ ամսու 5-ին, շրջանավարտներուն տրվեցան դիպլոմային աշխատանքի թեմաներ, որոնց բանավոր պաշտպանությունը տեղի կունենա հոկտեմբերին և շրջանավարտները կստանան ձեմարանի ավարտական վկայականը: Մեր շրջանավարտ ուսանողները ընդհանրապես եղած են կարգապահ, ուսումնաստենչ ու գիտակից:

Բ) Կրճեակն և եկեղեցական կյանք.— Հոգևոր ձեմարանի ուսանողներու պարտականություններու գլխավորներն մեկն է կրոնական պարտականություններու կատարումը: Մեր ձեմարանի ուսանողները յթերացան իրենց հոգևոր պարտականություններուն մեջ, սիրով մասնակցելով եկեղեցական արարողություններուն և իրենց գործոն մասնակցությունը բերին թե՛ Մայր Տաճարի, թե՛ էջմիածնի եկեղեցիին մեջ և պետք եղած ժամանակին, ուղարկվեցան զանազան քաղաքներ մեծ տոներու առթիվ: Ուսանողները դպրոցական տարեմուտին և մեծ տաղավարներուն ստացան սուրբ հաղորդություն: Անոնք բարեխղճորեն կկատարեն նաև Մայր Տաճարին մեջ իրենց բաժին ինկած հսկողության և ծիսակատարության ծառայությունները: Խուճարաբազետին օգնելու մեջ իրենց շնորհակալ ծառայությունը առավելապես մատուցին ուրարակիր Կարապետ Քրիշյանը, Հովհաննես Հակոբյանը, Գրիգոր Բունիաթյանը և Հարություն Նալբանդյանը:

Գ) Կրթական և մշակութային կյանք.— Հոգևոր ձեմարանի 1962—1963 ուսումնա-

կան տարին սկսանք 1962 թվականի սեպտեմբեր 10-ին, երկուշաբթի օրը, 30 ուսանողներով, բանժված հինգ դասարաններով: Ուսումնական տարին փակեցինք ամավերջի քննություններեն հետո, հունիսի 15-ին: Տարվան ընթացքին կատարվեցան կիսամյա և տարեկան քննությունները լավագույն արդյունքներով: ձեմարանի հարկին տակ կատարվեցան մոտ 12 դասախոսություններ զանազան շինիչ նյութերու շուրջ և կազմակերպվեցան հինգեն ավելի հանդիսավոր նիստեր, նվիրված ազգային-եկեղեցական տոներու կամ դեմքերու: Մշակութային կյանքին մեջ կմտնեն նաև համերգներու, թատրոններու և շարժանկարներու ցուցադրությունները, որոնք կկատարվեին միշտ Ձեր բարեհաճ արտոնությամբ և գիտությամբ:

Գոհություն Աստուծո, այս տարի ալ ձեմարանին ներս չենք ունեցած մտահոգիչ որևէ ծանր հիվանդություն: Բարեշնորհ ժիրայր կիսասարկավազը այս տարի ևս շնորհակալ և բարեխիղճ աշխատանք տարած է թե՛ ուսանողներուն և թե՛ միաբանության մեջ, որպես բարի Սամարացի:

Անցնող տարվան ամավերջի քննություններեն հետո, ուսանողները շորս օր հանգրստացան Հաղարծնի մեր գեղեցիկ վանքին մեջ: Իսկ այս ուսումնական տարվան շրջանին դժբախտաբար ոչ մեկ շրջապտույտ չկարողացան կատարել, եղանակներու աննպաստ պայմաններու բերումով:

Դ) Գրադարան-ընթերցարան.— Հոգևոր ձեմարանի գրադարանը այժմ ունի մոտավորապես 18 000 գիրք զանազան լեզուներով և ձեմարանի հատուկ մասնագիտական կոմպլեկտավորմամբ: Կրոնական, եկեղեցական, պատմական և գեղարվեստական գրքերը մեծ տոկոս կկազմեն: Գրադարանի վարիչն է Վառձապուհ Զիհանյանը, իրեն օգնական ունենալով ուսանող Ղևոնդ Վարդանյանը: Այս տարվան մարտ և ապրիլ ամիսներուն կատարվեցավ գրադարանի գրքերու ստուգումը:

Ե) Մարզական կյանք.— Մարմնամարզը ձեմարանի բոլոր ուսանողներուն համար պարտավորիչ է: ձեմարանի մարզիչ Հարություն Սիմոնյանի ղեկավարությամբ, ամեն առավոտ, ուսանողները 20—25 րոպե կբաղդին մարմնամարզությամբ, առավոտյան ժամերգութենեն առաջ: Ուսանողներու սիրած խաղերն են պինգ-պոնգ, վոլեյբոլ և բասկետբոլ: Այս տարի Ձերդ Սրբություններկա եղավ մեր փոքրիկ մարզահանդեսին:

Զ) Ուսուցչական կազմ.— 17 հոգին բաղկացած մեր ուսուցչական կազմի գլուխը կգտնվի Նորին Ս. Օծությունը, որ հակառակ իր բազմազբաղ վիճակին, սիրով կգասավան-

դե բարոզախոսություն և հոգեբանություն: Այս տարի գերաշնորհ Տ. Ասողիկ սրբազան և շ. Ռասուկելեյան ավելցան ուսուցչական կազմին վրա: Պետք է խոստովանիլ, թե միշտ դո՞ւ մնացած ենք մեր ուսուցչական կազմի անձնակեր աշխատանքներին և մանավանդ այն ոգիին, որ կա յուրաքանչյուրին ներս:

Այս ուսումնական տարեշրջանին, արտասահմանն ընդունեցինք մեկ աշակերտ միայն՝ Հարություն Թերզյան: Ուրիշ թեկնածուներ չկարողացան դալ: Տեղացի ութը նոր աշակերտներով կազմեցինք ձեմարանի առաջին դասարանը:

Մեր խոսքը փակելի առաջ, որդիական երախտագիտական ջերմ խոսք ունինք Ձերո Սրբության հանդեպ, Վեհափառ Տեր, բարության, նյութական այն անգին զոհողությանց համար, որ կընենք ձեմարանի համար, որպես Հայրապետ և ճշմարիտ ոսկադր:

Շնորհակալության պարտք ունինք նաև մեր հայրենի կառավարության և անոր ներկայացուցիչներուն, հանձինս պարոնայք Սարգիս Գասպարյանի և Սուրեն Հովհաննիսյանի, իրենց ընձեռած օժանդակությանց համար: Շնորհակալություն Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի անդամներուն, Մայր Աթոռի պատվարժան միաբանության և բոլոր պաշտոնեությունի իրենց թանկագին ծառայության համար:

Մեր շնորհակալությունները մեզ օգնող հոգևոր եղբայրներուն՝ հոգեշնորհ Տ. Գրիգոր վարդապետին և արժանապատիվ Տ. Հովհաննես բաճանային, որոնց աշխույժ հսկողության ներքև ավելի կկանոնավորվի Հոգևոր ձեմարանի ներքին և կարգապահական կյանքը:

Օրհնություն և շնորհակալություն բոլոր այն բարերարներուն, աստ և ի սփյուռս աշխարհի ցրված, որոնց բարերար օժանդակությամբ բաց կմնան Հոգևոր ձեմարանի դռները:

Այնուհետև վերատեսուչ սրբազանը հրապարակեց անունները այն ուսանողների, որոնք հաշվետու ուսումնական տարվա մեջ հանդիսացել էին ուսման մեջ գերազանցիկներ և առաջավորներ:

Ուսման մեջ առաջին և երկրորդ հանդի-

սացողները արժանացան մրցանակների և նվերների:

Գ լսարանից ուսման մեջ առաջին հանդիսացել էր Վռամշապուհ Զիհանյանը՝ 9,59 ընդհանուր միջինով և երկրորդ՝ Հրայր Գարավերդյանը՝ 9,47 ընդհանուր միջինով:

Առաջին լսարանից առաջին էր հանդիսացել Ժիրայր կիսասարկավաղ Գալիաբջյանը՝ 9,34 ընդհանուր միջինով, երկրորդ՝ Դավիթ Դիլանյանը՝ 8,06 ընդհանուր միջինով:

Գ դասարանից առաջին էր հանդիսացել Ղևոնդ Վարդանյանը՝ 9,80 ընդհանուր միջինով, իսկ երկրորդ՝ Գրիգոր Բունիաթյանը՝ 8,76 ընդհանուր միջինով:

Բ դասարանից առաջին էր Սարգիս Բողոյանը՝ 8,53 ընդհանուր միջինով, երկրորդ՝ Հակոբ Փանոսյանը՝ 8,00 միջինով:

Առաջին դասարանից առաջին էր Կարպիս Գալստյանը՝ 8,46 ընդհանուր միջինով, իսկ երկրորդ՝ Եղվարդ Դանիելյանը՝ 8,04 ընդհանուր միջինով:

Ուսման մեջ ամենարարժք գնահատականը ստացել է Գ դասարանի ուսանող Ղևոնդ Վարդանյանը՝ 9,80 ընդհանուր միջինով:

Հանդիսության վերջում, Վեհափառ Հայրապետը խոսք առնելով, իր գոհունակությունը հայտնեց և շնորհավորեց Հոգևոր ձեմարանի վերատեսուչության, դասախոսական կազմին, ուսանողության՝ հաշվետու ուսումնական տարում ձեռք բերված լավագույն արդյունքների համար և իր ուրախությունը արտահայտեց այն առողջ հոգևոր, եկեղեցական ու հայրենասիրական ոգու համար, որ տիրում է Հոգևոր ձեմարանում:

Իր հայրական խոսքի վերջում, Վեհափառ Հայրապետը օրհնեց Հոգևոր ձեմարանը և բարեմաղթեց նորանոր հաջողություններ ուսումնական առաջիկա տարում:

Հոգևոր ձեմարանի 1962—1963 տարվա ամսվերջի հանդիսությունը վերջացավ Վեհափառ Հայրապետի «Պահպանիչ»-ով և խմբովին երգված Տերունական աղոթքով:

Հանդիսության վերջում, վերատեսուչ սրբազանը հոր գլխավորությամբ, դասախոսական կազմը և ուսանողությունը աջահամբուրով ստացան Վեհափառ Հայրապետի շնորհավորանքն ու օրհնությունները:

